

Vergaderjaar 2024–2025

29 279

Rechtsstaat en Rechtsorde

Nr. 930

BRIEF VAN DE MINISTER EN DE STAATSSECRETARIS VAN JUSTITIE EN VEILIGHEID

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 3 april 2025

Mede met het oog op het debat met uw Kamer op 8 april aanstaande over de verruiming van de toepassing van de strafbeschikking gaan wij in deze brief in op enkele relevante ontwikkelingen. Hieronder lichten wij een recent besluit van het Openbaar Ministerie (OM) toe om enkele aanpassingen aan te brengen bij de toepassing van de verruiming van de strafbeschikking bij veelvoorkomende vermogenscriminaliteit. Daarna lichten wij toe hoe wij opvolging gaan geven aan drie moties die u over dit onderwerp heeft aangenomen. Als laatste reageren wij op uw verzoek om inzage te geven in interne aanwijzingen en richtlijnen van het OM inzake het instrument van de strafbeschikking.

Voordat wij dat doen, willen wij het volgende graag benadrukken. Het OM maakt sinds 2008 gebruik van de strafbeschikking. Hiervoor heeft uw Kamer een wet aangenomen die het OM de bevoegdheid geeft om bij sommige relatief lichtere misdrijven een strafbeschikking op te leggen. Het OM opereert zelfstandig en onafhankelijk binnen de wettelijke kaders en moet dit ook blijven doen. De strafrechterketen staat onder druk, waardoor bijvoorbeeld de doorlooptijden te lang zijn en er maar beperkt ruimte is om zaken via de rechter af te doen. Het OM wil met behulp van de strafbeschikking de doorlooptijden verbeteren en juist meer criminaliteit aanpakken. Wij ondersteunen dat doel volledig: met de strafbeschikking zorgen we ervoor dat criminaliteit niet onbestraft blijft.

Aanpassingen beleid OM

Mede naar aanleiding van de gestelde vragen tijdens de door u georganiseerde ronde tafel op 26 maart jl. heeft het College van procureurs-generaal besloten enkele aanpassingen aan te brengen ten aanzien van de verruiming van de toepassing van de strafbeschikking. Het OM heeft over de aanpassingen in het beleid vandaag een nieuwsbericht op zijn website geplaatst. Met de aanpassingen geeft het OM aan bereid te zijn te luisteren naar kritische signalen vanuit de politiek en ketenpartners. Wij

ondersteunen deze aanpak van het OM. Wij hechten er wel aan te benadrukken dat het belangrijk is dat het OM zelfstandig en onafhankelijk zijn werk moet kunnen doen. Dit betekent dat de politiek zo veel mogelijk op afstand moet blijven, niet alleen wat vervolging in individuele zaken betreft maar ook waar het gaat om het algemene vervolgingsbeleid.

In de werkinstructie van 1 februari jl. kondigde het OM aan om later in dit jaar de inzet van de strafbeschikking verder uit te breiden. Het College heeft besloten te wachten met nieuwe tijdelijke instructies die de toepassing van de strafbeschikking verder verruimen. Het College wil eerst de resultaten bezien van de huidige instructie – de «Tijdelijke instructie intensivering strafbeschikking» – en de mate waarin deze bijdraagt aan de ontlasting van de strafrechtketen. Ook wil het College de resultaten van het WODC-onderzoek naar de strafbeschikking afwachten, evenals het vervolgonderzoek dat de procureur-generaal bij de Hoge Raad naar de strafbeschikking heeft aangekondigd. In dat vervolgonderzoek zal aandacht worden besteed aan de vorm, inhoud en implicaties van de recente beleidswijziging van het OM.

De nieuwe werkinstructie van februari jl. maakte het mogelijk om bij veelvoorkomende vermogensdelicten die worden gepleegd door asielzoekers en illegale vreemdelingen een strafbeschikking op te leggen. Waar het College van mening was dat het opleggen van een strafbeschikking aan illegale vreemdelingen en asielzoekers zou leiden tot meer bestraffingen, zou het de indruk kunnen wekken dat zij er lichter door zouden worden bestraft. Het College ziet er om deze reden van af om illegale vreemdelingen en asielzoekers onder de tijdelijke instructie te laten vallen.

Naast deze twee wijzigingen zal het OM in samenspraak met Slachtofferhulp Nederland de positie van het slachtoffer ten aanzien van de strafbeschikking versterken en zal het OM de informatieverstrekking richting de verdachten optimaliseren.

Opvolging moties

Op 25 maart 2025 heeft uw Kamer drie moties aangenomen die zich richten op de toepassing van de strafbeschikking.

De eerste motie van het lid Koops (NSC) richt zich op het wettelijk verankeren dat er geen strafbeschikking mag worden uitgevaardigd in gevallen waarin een taakstrafverbod geldt.¹ Aan deze motie zal uitvoering worden gegeven in het wetsvoorstel over de uitbreiding van het taakstrafverbod, zoals dat in het regeerprogramma is aangekondigd. Het streven is om dat wetsvoorstel in de zomer van dit jaar in consultatie te brengen.

De tweede motie van het lid Koops ziet op de verbetering van de schriftelijke informatie die het OM verstrekt aan ontvangers van een strafbeschikking ten aanzien van de rechten en positie van betrokkene.² Het College van procureurs-generaal heeft, zoals hiervoor toegelicht, ons laten weten de informatieverstrekking richting de verdachten te zullen optimaliseren conform het gestelde in de motie. Het OM zal hierover overleg voeren met onder andere de Nederlandse Orde van Advocaten. Voor wat betreft de verbetering van de rechtsbescherming verwijzen wij u verder naar onze brief van 25 maart jongstleden waarin wij reageren op

¹ Kamerstukken II, 2024–2025, 36 327, nr. 69.

² Kamerstukken II, 2024–2025, 36 327, nr. 68.

het verzoek van het lid Omtzigt (NSC) om een toelichting op het nieuwe beleid van het OM.³

De derde motie van het lid Eerdmans (JA21) betreft een verzoek aan het kabinet om asielzoekers die misdrijven plegen uit te zonderen van de nieuwe werkwijze van het Openbaar Ministerie om de strafbeschikking vaker toe te passen.⁴ Zoals hiervoor is toegelicht heeft het College besloten dat de instructie niet meer van toepassing is op asielzoekers en illegale vreemdelingen.

Verzoek om inzage interne instructies strafbeschikking

In uw brief van 27 maart 2025 verzoekt u de Minister van JenV inzage te geven in de interne richtlijnen en aanwijzingen betreffende het instrument van de strafbeschikking. De aanwijzingen en richtlijnen van het College worden gepubliceerd in de Staatscourant en zijn te raadplegen via <https://www.om.nl/onderwerpen/beleidsregels>. Instructies hebben geen externe werking.

Het OM heeft de Minister van Justitie en Veiligheid laten weten dat er naast de Tijdelijke instructie intensivering strafbeschikking bij veelvoorkomende vermogensdelicten geen andere instructies, richtlijnen of aanwijzingen zijn over strafbeschikkingen die niet openbaar zijn gemaakt.

De Minister van Justitie en Veiligheid,
D.M. van Weel

De Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid,
T.H.D. Struycken

³ Kamerstukken II, 2024–2025, 29 279, nr. 929.

⁴ Kamerstukken II, 2024–2025, 24 587, nr. 1040.